

Bài 26.

TRỒNG CÂY RỪNG (1 tiết)

I. MỤC TIÊU BÀI HỌC

Sau bài này, GV cần phải làm cho HS :

- 1.** Biết được thời vụ trồng rừng
- 2.** Biết cách đào hố trồng cây rừng.
- 3.** Biết cách trồng cây gây rừng bằng cây con.
- 4.** Rèn luyện ý thức lao động đúng kĩ thuật, cẩn thận, an toàn lao động khi gieo trồng cây.

II. NHỮNG ĐIỀU CẦN LƯU Ý

1. Gợi ý phân bố bài giảng

Bài có 3 phần, trong đó phần II và III là trọng tâm :

I. Thời vụ trồng rừng

II. Làm đất trồng cây

III. Trồng cây rừng bằng cây con

2. Một số kiến thức bổ sung

2.1. Búng cây con rễ trần đi trồng

Trước khi búng cây đi trồng 1 ngày, phải tưới ẩm đất. Đào rãnh gần hàng cây con có độ sâu bằng rễ cọc, dùng thuổng hoặc bay bẩy nhẹ, nhấc cây con ra khỏi luống, bóp và rũ nhẹ cho đất rơi hết.

Sau khi búng cây, phải hồ phân bộ rễ. Dung dịch hồ rễ gồm : 50% đất mùn + 50% phân chuồng hoai + nước. Khuấy đều tạo thành dung dịch đặc sền sệt. Đối với đất đồi núi do khô cần nên cần tăng lượng phân hữu cơ trong dung dịch hồ rễ. Nhúng bộ rễ cây vào dung dịch hồ trong 10 – 15 phút, bao gói để vận chuyển đi trồng.

2.2. Búng cây con có bầu đi trồng

Áp dụng cho loại cây gieo ươm trên nền luống. Dùng thuổng hoặc bay búng bầu theo dạng hình nón, phía dưới nhỏ dần. Trước khi đưa bầu lên khỏi hố phải buộc chặt bầu bằng dây hoặc lá chuối khô... để tránh vỡ bầu.

Bầu to hay nhỏ tùy thuộc vào loại cây và nhiệm vụ trồng rừng.

III. GỢI Ý TIẾN TRÌNH TỔ CHỨC DẠY HỌC

1. Chuẩn bị bài giảng

1.1. Chuẩn bị nội dung

Đọc SGK, tham khảo các tài liệu và thực tế sản xuất về trồng cây (cây rừng hoặc cây ăn quả...).

1.2. Chuẩn bị đồ dùng dạy học

Phóng to hình 41, 42 SGK và sưu tầm thêm tranh ảnh minh họa khác có liên quan để phục vụ bài giảng. Phim và đèn chiếu (nếu có điều kiện).

2. Các hoạt động dạy học

2.1. Hoạt động 1. Giới thiệu bài học

Nhiều nơi, tỉ lệ cây sống sau khi trồng rất thấp. Cây chết do nhiều nguyên nhân, nhưng các sai phạm trong kĩ thuật trồng rừng là một trong các nguyên nhân cơ bản.

GV nêu lên mục tiêu của bài học để HS nắm vững : thời vụ trồng rừng, kĩ thuật làm đất trồng rừng, kĩ thuật trồng cây gây rừng bằng cây con.

2.2. Hoạt động 2. Tìm hiểu thời vụ trồng rừng

Trồng cây trái thời vụ sẽ gây ra hậu quả xấu nghiêm trọng : cây sinh trưởng còi cọc, tỉ lệ cây chết cao, thậm chí cây chết gần hết. Do đó thời vụ trồng là yếu tố kĩ thuật quan trọng hàng đầu trong quy trình trồng cây gây rừng.

– GV hướng dẫn HS trả lời câu hỏi 1 – SGK.

Ví dụ : Ở các tỉnh phía Bắc trồng rừng vào mùa hè và mùa đông có được không, tại sao ? (Đa số loại cây rừng ở các tỉnh phía Bắc không được trồng vào mùa hè và mùa đông : mùa hè quá nắng nóng, cây mất nhiều nước, trong khi đó cây mới trồng, rễ lại chưa hút được nhiều nước, đất trồng rừng lại khô cằn..., do đó cây thường bị chết khô héo hoặc sinh trưởng còi cọc. Mùa đông quá giá lạnh, sương muối, khô hanh... cây cũng mất nhiều nước mà chết héo khô).

Sau khi HS trả lời các câu hỏi, GV nêu lên thời vụ trồng rừng cho đa số cây rừng ở nước ta như trong SGK.

2.3. Hoạt động 3. Tiến hành làm đất trồng cây

Trước hết GV giới thiệu về các kích thước của hố trồng cây rừng. Sau đó dựa trên hình 41 SGK, GV trình bày thứ tự các công việc đào hố trồng cây nơi đất hoang hoá : phát dọn cây cỏ hoang dại rồi đào hố, xới cỏ xung quanh miệng hố, cuốc thêm đất ở xung quanh và lấp đầy hố.

Cần phải lưu ý : khi đào hố, lớp đất màu trên mặt để riêng bên miệng hố. Khi lấp hố thì cho lớp đất màu đã trộn lẫn phân bón xuống trước.

GV hướng dẫn HS trả lời một số câu hỏi, để làm rõ đặc điểm đất hoang hoá có liên quan tới kĩ thuật làm đất trồng cây.

Ví dụ : Trước khi đào hố tại sao lại phải làm cỏ và phát quang ở quanh miệng hố ? (Đất hoang lâm nghiệp thường có cây cỏ hoang dại mọc nhiều, chúng sẽ chèn ép và cạnh tranh ánh sáng, dinh dưỡng và nước với cây trồng còn đang non yếu. Cây trồng sẽ sinh trưởng còi cọc, tỉ lệ cây chết sẽ cao. Do đó phải phát dọn cây cỏ hoang dại quanh hố đào, tạo điều kiện thuận lợi cho cây trồng phát triển).

– Khi lấp hố, tại sao phải cho lớp đất màu đã trộn phân bón xuống hố trước ? (Đất trồng rừng phân lớn ở vùng đồi núi, đất bị rửa trôi mạnh, khô cằn và thiếu dinh dưỡng (NPK...). Do đó cho lớp đất màu trộn phân bón xuống hố trước để

lớp đất màu và phân bón không bị rửa trôi và có đủ nguồn dinh dưỡng cho cây con nhanh hồi phục và phát triển mạnh trong thời gian mới trồng. Cây có sức chống đỡ tốt với hoàn cảnh xấu ở nơi trồng).

2.4. Hoạt động 4. Trồng rừng bằng cây con

Có 3 cách trồng cây gây rừng : trồng cây con có bầu, trồng cây con rễ trần, gieo hạt thẳng vào hố. Trồng rừng bằng cây con, đặc biệt là cây con có bầu được áp dụng phổ biến ở nước ta.

GV có thể giảng nội dung trồng cây rừng bằng cây con theo trình tự sau đây :

Trước hết cho HS quan sát các hình vẽ và tìm hiểu nội dung của hình 42 SGK. Hướng dẫn HS sắp xếp lại thứ tự các bước trên hình 43 SGK cho đúng với quy trình kĩ thuật. Sau đó hướng dẫn HS mô tả các bước kĩ thuật trồng cây rừng bằng cây con có bầu và cây con rễ trần. Nêu lên các bước kĩ thuật cơ bản chung nhất cho trồng cây rừng bằng cây con : tạo lỗ trong hố, đặt cây, lấp đất vào hố, nén chặt đất và vun gốc.

GV hướng dẫn HS trả lời một số câu hỏi để mở rộng kiến thức.

Ví dụ : Tại sao trồng rừng bằng cây con có bầu được áp dụng phổ biến ở nước ta ? (Bứng cây có bầu đi trồng bộ rễ cây con không bị tổn thương, bầu đất đã có đủ phân bón và đất tươi xốp, cây trồng có tỉ lệ sống cao và phát triển tốt. Do đó trồng rừng bằng cây con có bầu được áp dụng phổ biến trong sản xuất).

Tại sao trồng rừng bằng cách gieo hạt vào hố lại ít được áp dụng trong sản xuất ? (Trồng rừng bằng cách gieo hạt trực tiếp thẳng vào hố ít được áp dụng vì : hạt giống bị chim và côn trùng ăn, hạt bị nấm bệnh làm hỏng, chết khô héo, cây mầm bị cây cỏ hoang dại chen ép mạnh và chết nhiều, tỉ lệ cây sống thành rừng thấp...).

Tại vùng đồi trọc đã lâu năm nên trồng rừng bằng cây con có bầu hay cây rễ trần, tại sao ?

2.5. Hoạt động 5. Tổng kết bài học

– GV gọi 1–2 HS đọc phần "Ghi nhớ".

– GV hệ thống và tóm tắt bài học, chỉ định HS nhắc lại.

– GV nhắc lại mục tiêu bài và đánh giá kết quả bài học.

– GV dặn dò HS trả lời các câu hỏi cuối bài.

– GV dặn dò HS chuẩn bị bài 27 SGK và tìm hiểu các công việc chăm sóc cây trồng có ở địa phương (cây rừng hoặc cây cảnh, cây ăn quả...).